

בשבילי התנ"ך

כתיבה: אורית בארי ואליסף תל אור

עריכת לשון: רותי קליין

עיצוב ואיור: סטודיו ראשגזר

תֵּכֵן הָעֵנִינִים

- 4..... התנ"ך שלי
- 4..... עושים סדר
- 6..... אילו ספורים מהתנ"ך אנחנו מכירים?
- 7..... חמשה חמשי תורה
- 10..... למה לומדים תנ"ך?
- 14..... ספר התורה
- 14..... מה ההבדל בין ספר התורה לחמש?
- 16..... ספר התורה וסופר הסת"ם
- 18..... איך יוצרים ספר תורה?
- 22..... מנקוד לפרשנות
- 22..... מדוע אין מנקדים את ספר התורה?
- 27..... התנ"ך בחיי היום-יום
- 27..... עברית מקראית ועברית בת ימינו
- 29..... בטויים בתנ"ך ומשמעותם
- 31..... שמות מקראיים (תנ"כיים)
- 36..... התנ"ך בבית הכנסת
- 37..... התנ"ך בתפלה
- 38..... ספורי התנ"ך בתרבות
- 41..... ההתמצאות בחמש
- 42..... נתרגל התמצאות
- 46..... בראשית מי יודע? בראשית אני יודע!
- 48..... "אחודה נא לכם חידות"

מקרא משימות:

שיחה בכיתה

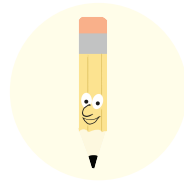
שעורי בית

חשיבה

צביעה / ציור

כתיבה

נעים מאוד
אני קלמוס

ואנחנו נלמד יחד אתכם
על התנ"ך שלנו.

שלום!
אני קסת.

הַתַּנְ"ךְ שְׁלִי

על מה אֲנַחֲנוּ מְדַבְּרִים?

תַּנְ"ךְ?
תּוֹרָה?
מִקְרָא?

עוֹשִׂים סֵדֶר

הַתַּנְ"ךְ הוּא קִבֵּץ הַסְּפָרִים הַחֲשׁוּב בְּיוֹתֵר לְעַם הַיְהוּדִי.
הוּא מְרַכֵּב מִ-24 סְפָרִים הַמְּחַלְקִים לְשְׁלוֹשֵׁה חֻלְקִים:

תּוֹרָה

חֲמִשָּׁת חֻמְשֵׁי הַתּוֹרָה מֵתְחִילִים בְּסִפּוּר בְּרִיאַת הָעוֹלָם,
וּמִמְשִׁיכִים בְּסִפּוּר קוֹרוֹת אִמָּהוֹת וְאַבוֹת הָאָמָה,
הַנּוֹצְרוֹת עִם יִשְׂרָאֵל, הָעֲבָדוֹת בְּמִצְרַיִם וְהַיְצִיאָה מִשָּׁם,
הַנְּדוּדִים בְּמִדְבָּר וְקִבְּלַת הַתּוֹרָה.

נְבִיאִים

סְפָרֵי הַנְּבִיאִים מְסַפְּרִים עַל הַכְּנִיסָה לְאֶרֶץ וְכַבוּשָׁה
בְּהִנָּהֶגֶת יְהוֹשֻׁעַ, עַל הַשְּׁהוּת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִנָּהֶגֶת
הַשׁוֹפְטִים וְאַחַר כֵּן הַנְּבִיאִים וְהַמְּלָכִים, עַל חֲרַבַּן בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ הָרִאשׁוֹן וְתַקּוּפַת הַגְּלוּת שְׁלֹאֲחֲרָיו וְעַד שִׁיבַת
צִיּוֹן – אֵז הַיְהוּדִים הַחֲלוּ לָשׁוּב לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מֵהַגְּלוּת.

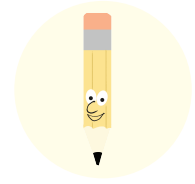
כְּתוּבִים

זֶהוּ קִבֵּץ שֶׁל סְפָרֵי חֲכָמָה וְהַגּוֹת, סְפָרֵי שִׁירָה וּמַגְלוֹת.

מה אנחנו כבר מכירים מתוך התנ"ך?

נספר או נצייר את הדברים הללו:

מקום בתנ"ך:

מנהיג או
מנהיגה בתנ"ך:

דמות אהובה בתנ"ך:

ספר בתנ"ך:

שם של ילד או ילדה בתנ"ך:

פסוק זכור בעל פה:

אילו ספורים מהתנ"ך אנחנו מכירים?

נצייר ספור אהוב מהתנ"ך ונראה את הציור לחבר או לחברה שלידינו.
האם הם הצליחו לגלות איזה ספור ציירנו?

הידעת?

התנ"ך נקרא גם **מקרא**. מקרא היה השם המקביל לתנ"ך בימי חז"ל.
היום, לעמת זאת, תנ"ך הוא השם הנפוץ והמכר לכל.

מדוע חז"ל קראו לתנ"ך 'מקרא'?

חמשה חמשי תורה

התורה מרכבת מחמשה ספרים. כל ספר נקרא חמש.

את השיר הזה נהוג לשיר בליל הסדר:

מדוע ספרי התורה נקראים חמשים?

רמז! אפשר לכתב את המלה
חמש בלי נקוד ולנסות לקרא
אותה בדרך אחרת.

מי נלמד על משפחות
מלים ודאי יוכל לנלות את
התשובה בכוחות עצמו.

נשלים את שמות החמשים לפי הסדר:

3	2	1
<hr/>	<hr/>	<hr/>
5	4	
<hr/>	<hr/>	

מחסן מלים: ויקרא,
שמות, בראשית,
דברים, במדבר

במה עוסק כל חמש?

נמתח קו משם החמש לנושאים שהוא עוסק בהם:

שמות

בראשית

חמש זה מספר על בריאת העולם, על המבול ומגדל בבל, על שלשת האבות וארבע האמהות, על יוסף ואחיו וירידתם למצרים, על הבחירה באברהם ובזרעו ועל ההבטחה לתת להם את ארץ כנען.

חמש זה מספר את ספור העבדות והיציאה ממצרים, קבלת התורה בהר סיני וחסא העגל. בחמש זה מפרטות גם מצוות רבות (החקים שאלהים נתן לעם ישראל), ומתארת בו בנית המשכן.

וִיקְרָא

בַּמִּדְבָּר

דְּבָרִים

חֲמֵשׁ זֶה מְגוֹלֵל
אֶת קוֹרוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר –
הַנְּדוּדִים, הַקְּשִׁיִּים
וְהַמְּלַחְמוֹת
שֶׁפָּקְדוּ אוֹתָם
בְּמַהֲלֵךְ מִסַּע
אַרְבָּעִים הַשָּׁנִים.

חֲמֵשׁ זֶה מְגוֹלֵל
אֶת רִגְעֵי הַפְּרֻדָּה
שֶׁל מֹשֶׁה מִבְּנֵי
יִשְׂרָאֵל רִגַע לִפְנֵי
מוֹתוֹ, אֶת שְׁלֹשֶׁת
הַנְּאוּמִים הַגְּדוֹלִים
שֶׁנֶּשֶׂא מֹשֶׁה
לִפְנֵיהֶם, וְאֵת סִפּוֹר
כְּנִיסַתָם לְאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל

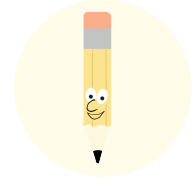
חֲמֵשׁ זֶה מְפָרֵט
מְצוּוֹת וְחֻקִּים,
רְבִים מֵהֶם
קְשׁוּרִים בְּעִבּוּדַת
הַמִּשְׁכָּן וּבְהַקְרַבַת
הַקְּרָבָנוֹת.

האם יש קשר בין שם החמש לבין הנושא המרכזי שבו?

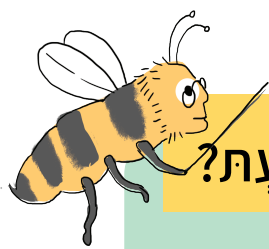
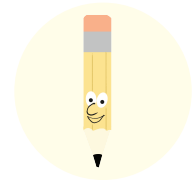
למה לומדים תנ"ך?

נשאל את עצמנו: מדוע כדאי ללמד תנ"ך?

נשאל את חברנו או חברתנו לשלחן או לקבוצה בכתה לשם מה חשוב

ללמד תנ"ך, ונכתב את תשובתם:

הידעת?

כבר בתורה עצמה יש צווי ללמד את התורה!

למוד התורה הוא מסרת חשובה ומרכזית מאוד בתולדות העם היהודי. במשך אלפי שנים יהודים בכל העולם למדו ולומדים תורה, ולמוד התנ"ך הוא אחד ממקצועות החובה בבית הספר.

כבר בגן הילדים נלמדים ספורים רבים מהתורה וכן פרשת השבוע. בתפלה קוראים פרקי תהלים, ובשבתות, חגים ומועדים קוראים את התורה בבית הכנסת.

יש גישות ודעות רבות בענין חשיבות למוד התורה.

נקרא אותן ונצבע בצבע את הדעות שמקבלות עלינו:

אפשר להכיר כן את תולדות
עם ישראל, איך הוא נוצר
ומה מיחד בו.

יש בתורה ספורים מרתקים
ומעוררי השראה.

ספורי התורה כתובים
יפה כל כך, אף ספר
אחר אינו משתווה ליפי
ולחכמה שיש בו.

זאת מצוה מהתורה.

התורה מחנכת אותנו למצוות,
לחקים ולאמונה באלהים, ומורה
איך להתנהג.

אפשר ללמד מהתורה
הרבה דברים חשובים על
מוסר, על צער בעלי חיים,
על התחשבות בזולת, ועוד
הרבה מדות טובות וראויות.

השפה המקראית עשירה
ויפה ואפשר ללמד ממנה
ולתפתח.

מה דעתך,
קסת?

ומה אתה חושב,
קלמוס?

נשאל גם את ההורים שלנו או את סבא וסבתא מדוע חשוב
ללמד תנ"ך:

א. תשובת _____ שלי:

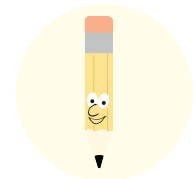

ב. תשובת _____ שלי:

אחרי שחשבנו על כל אלה, נכתב כאן את
התשובה שמצאה חן בעינינו במיוחד:

לדבר מיתרימית

רבוי קולות

לאורך השנים נכתבו מאות ואלפי פרושים לתנ"ך. את חלקם כתבו אנשים שמאמינים שהתורה נתנה מאלהים, ואת חלקם כתבו אנשים ונשים יהודים ולא יהודים שהתנ"ך מרתק אותם וחשוב להם, שחקרו אותו ונסו להסביר אותו, כל אחד בדרך ולפי הבנתו ואמונתו. חלקם כתבו זאת במלים, ואחרים הביעו זאת בשירה, בציור, בספרות ואף בסרטים ובהצגות.

האם אנחנו מכירים שמות של פרשנים לתנ"ך?

כשאנחנו לומדים מן התנ"ך בכיתה, לכל אחת ואחד מאתנו יש אפשרות וזכות להסביר ולפרש אותו כמו שאנחנו מבינים אותו בעצמנו, או כמו שספרו והסבירו לנו ההורים שלנו, סבא וסבתא או כל אחד אחר. בכל שעור ובכל נושא יש לנו הזדמנות להשמיע את דעתנו, וגם לשמע דעות של אחרים ולכבד אותן. איננו חייבים להסכים עם כל דעה ודעה, אבל ודאי נרויח, נחכים ונתעשר בזכות ההקשבה לרבוי הקולות.

ספר התורה

מה ההבדל בין ספר התורה לחמש?

ספר התורה נמצא בבית הכנסת, ואלו בבית ובכפר יש לנו חמש. הם שונים זה מזה.

נתבונן בקטע מספר התורה ובעמוד מהחמש:

כך נראה קטע מתוך ספר התורה:

אלה תולדות נח נח איש ישר יושב תמים היה בדרתיו
את האלהים התהלך נח ויולד נח שלשה בנים
את שם את חם ואת יפת ותשחת הארץ לפני
האלהים ותמלא הארץ חמס וידא אלהים את
הארץ והנה צעצעתה כי השחית כל בשר את
דרכו על הארץ ויאמר אלהים
לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס
מפניהם והנני משחיתם את הארץ עשה לך תבת
עשי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה
מבית ומחוץ בכפר וזה אשר תעשה אתה שלש
מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה

נערך השואה: נמנה כמה שיותר הבדלים בין ספר התורה לחמש.

מהו חֶמֶשׁ?

חֶמֶשׁ הוא אֶחָד
מְחַמֶּשֶׁת סְפָרֵי הַתּוֹרָה.
לוֹמְדִים בוֹ תּוֹרָה בְּבֵית
וּבְכָל מְקוֹם אַחֵר,
קוֹרְאִים בוֹ וּמְעִינִים בוֹ.

כך נראה עמוד מהחמש שלנו:

בראשית ו ג

אֵלֹהֵי הַלְוִדֹת נָח נָח אִישׁ צְדִיק תְּמִים הָיָה
בְּדוֹתָיו אֶת־הָאֱלֹהִים הִתְהַלְקֵנִתּוּ: י וַיֹּלֶד נָח
שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת־שֵׁם אֶת־הֵם וְאֶת־יֶפֶת: יא וְהִשְׁתַּחֲוֹת
הָאָרֶץ לְפָנַי הָאֱלֹהִים וְתִמְלֹא הָאָרֶץ חֶמֶס: יב וַיֹּרֶא
אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי־הִשְׁחָתוּ כָּל־
בָּשָׂר אֶת־דַּרְכָּם עַל־הָאָרֶץ: יג וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
לְנֹחַ קֵן כָּן כָּל־בָּשָׂר בָּא לְפָנַי כִּי־מָלְאָה הָאָרֶץ
חֶמֶס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מְשֹׁדְתֵם אֶת־הָאָרֶץ:
יד עֲשֵׂה לְךָ תֵּבָת עֲצֵי־גִפְרִית קָנִים תַּעֲשֶׂה

רש"י

לח דרכו ות"ל (כג) כמו (הקדים י'
(יזה נ) וכן נחמס אשר נכס
והק נקקן לזכרון מין: (ג) ו'
כאלו לנאום וכוונת סוכים זו
לילה של פגול (מגדריק קח): א'
סודר מן המיד (מ"ל מו) חלס
מקדים של פקדן המחריפה י'
הנחה לשני ולמה מקרייהו כס'
ומילקן לחיו המולת נח וחו'
עצי גפר. כי כמו ואלה פקדן

(ג) אלה הלוידות נח נח איש צדיק סוף כבשרו וכו' (מס"י י) וכו'
נחיק נכרס ר"ל ללון סודיק הולדותס של נדיקס חסכס קוטיס:
ברורורו. (מגדריק קח) יס מוכתרו דודיקס לחו לכס כלס חלס יס כדור
נדיקס קיס נדיק יחר יס מחריס לחו לנזי נדי דוד יס נדיק חלס יס כדורו של
לכרס לח יס נכס לנלס: את האלחים התולך נח, ונלכיס סוף לחור
(לוקנד) אשר חולסחי לכוו נח יס נדיק סנד לחסנו חכל לכרס יס פחוק
וחלק מודיק חלזו: התולך. לכן קטר ויס חויסו כל ל נלס כנר חוסת לכס
למכס כלסן ח' קס חוסקן (שס י) לכס חוסקן נח למכס חוסל כנד מנדדיק (מ"ל
יג) לכס ונח וחוסל חל ככיס יס (מכיס ח' ח) ל' נכר חלס ככיסו מכרלסו חוסכו
לכסו: (יג) חוסתו. לכן חוס ונ"ל (מגדריק מ) (מ"ל חוס כי חוסת כל דוד

ספר התורה וסופר הסת"ם

ספר התורה משמש אותנו בבית הכנסת.
את ספר התורה כותב סופר סת"ם על גבי יריעות קלף בעזרת קולמוס.

מיהו סופר סת"ם?

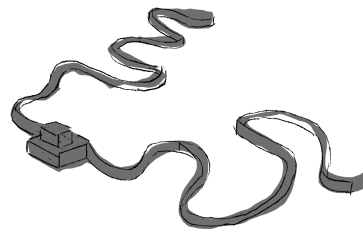

סופר סת"ם אינו סתם סופר! זהו אדם שתפקידו לכתב:

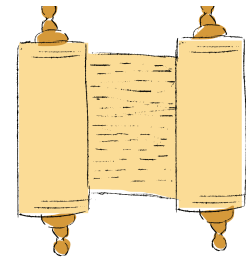
ומזוזות

תפלין

ספרי תורה

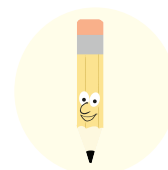
האם נצליח לגלות מדוע כותב ספר התורה מכנה בשם סופר סת"ם? רמז: שימו לב לאותיות המדגשות.

עבודתו של סופר הסת"ם זהירה וקפדנית מאוד. כל טעות יכולה לפסל את השמוש בספר לקריאה בבית הכנסת, ועל כן סופר הסת"ם כותב בדיקנות רבה.

ננסה לכתב כמו סופר סת"ם. נעבר בעפרון על קו המתאר (על המסגרת) של כל אות. נמלא את האותיות בצבע שחר בקפדנות. נשים לב שלא לצאת מהקוים.

חמישה

חובשי תורה

על פי ההלכה המסורתית, אשה לא יכולה לכתב ספר תורה. עם זאת, כחלק מהשנויים שחלו במאות השנים האחרונות יש היום נשים שהן סופרות סת"ם. אביאל ברקלי היא, ככל הידוע, האשה הראשונה שכתבה ספר תורה והסמכה להיות סופרת סת"ם.

רגע, אתם אומרים 'סופר סת"ם'. האם יכולה גם להיות סופרת סת"ם?

איך יוצרים ספר תורה?

1 קדם כל, מכינים מעור של בהמה יריעות קלף מרבעות וחלקות. היריעות האלה מכנות 'גוילים'.

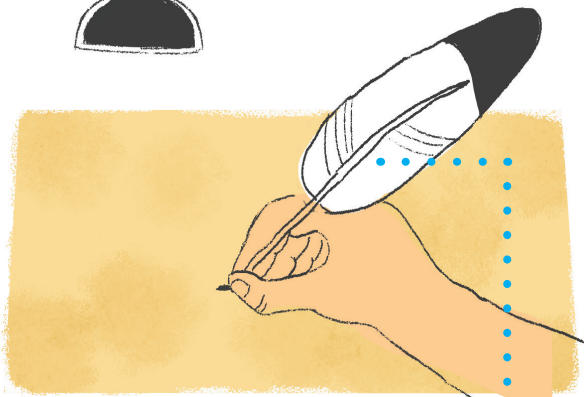
ואם אני טבעונית?

2 כעת חורצים בהן שורות ישרות.

3 טובלים נוצה בדיו שחור וכותבים על גבי הגויל.

מהו קולמוס? | לפני המצאת העט והעפרון נעשתה הכתיבה בעזרת קולמוס. הקולמוס עשוי מנוצה או מקנה, שהוא צמח הדומה בצורתו לקשית.

באיזו דיו משתמשים? | בעבר היתה הדיו עשויה מפחם של להבת נר מפחם עץ או משרפי עצים. עד היום יש מסרת מיחדת להכנת הדיו.

הידעת?

היכן ומתי קוראים בספר תורה שכתב סופר סת"ם?

ספרי תורה כאלו נמצאים בכל בית כנסת והם משמשים לקריאה בתורה בעת התפלה בימים שני וחמישי, בשבתות, בראשי חודשים ובחגים.

4 לאחר הכתיבה תופרים את יריעות הגוילים זו לזו, וכך מתקבלת מגלה ארכה.

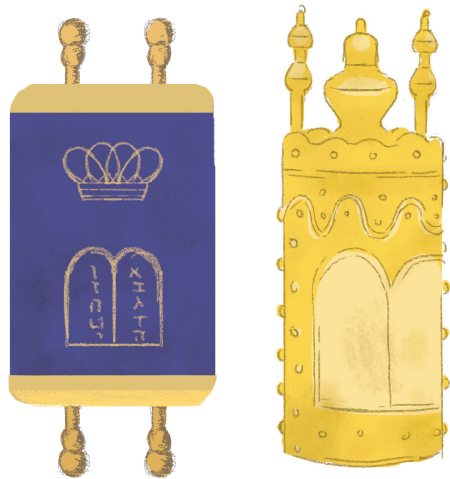
המגלה היא ספר שכתוב בו חוקי התורה. המגלה נכתבה לפני כ-2500 שנה. היא נעשתה מיריעות עור או נייר, ונכתבה בהן תורה ודברי נביאים. המגלה נקראת גם 'תורה' או 'ספר תורה'. המגלה נחשבת לאחד מהמקראות הקדומים ביותר. היא נחשבת לאחד מהמקראות הקדומים ביותר. היא נחשבת לאחד מהמקראות הקדומים ביותר.

5 מגלגלים את המגלה (מכאן שמה 'מגלה') על מוטות עץ. מוטות אלה מכונים 'עצי חיים'.

מה, אי אפשר פשוט להדפיס את זה במדפסת?

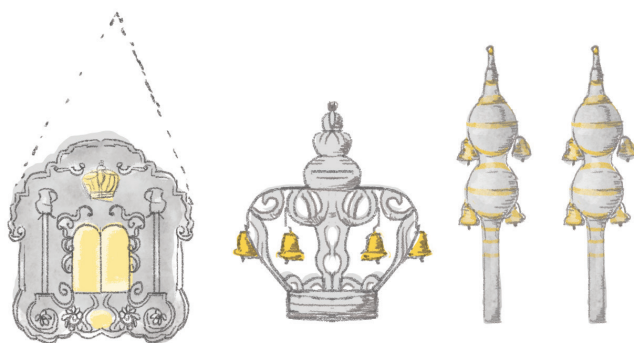
6 וטפים את המגלה המגלגלת. יש עדות שנהוג אצלן לעטף את ספר התורה בתיק בד המכנה מעיל, ויש שעוטפים אותו בתיק - מין כסוי העשוי עץ או מתכת. העטוף נועד לשמר על הספר מכל פגיעה בו.

גם בקיץ עוטפים את הספר במעיל?

7 נהוג לקשט את הספר בקשׂוטים שונים: רמונים, כתרים, טס וכן בצעיפים צבעוניים. את הספר שומרים בארון הקדש בבית הכנסת.

אצבע | את ספר התורה גוללים על מוטות העץ כדי שלא לנעת בגוילים בידיים. כדי לעקב אחר המלים בזמן הקריאה בתורה נעזר הקורא באבזר מארך במקום באצבעו. בעבר השתמשו לשם כך במקל פשוט ואלו כיום נעזרים במוטות כסף מעטרים המכונים 'אצבע' או 'יד'.

אַחֲרֵי שֶׁהִכָּרְנוּ אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה נִשְׁוֶה שׁוֹב בֵּינוּ וּבֵין הַחֲמֵשׁ
שְׁבִיָּדוֹ:

הַחֲמֵשׁ שְׁבִיָּדוֹ	סֵפֶר תּוֹרָה גָּלוּל עַל קֶלֶף	הַסְמָמָנִים
		הַחֲמֵר שֶׁעָלִיו כּוֹתָבִים
		הַכְּלִי שֶׁבְּעֶזְרָתוֹ כּוֹתָבִים
		הַנְּקוּד וְסִימְנֵי הַפְּסוּק
		הַצּוּרָה
		הָעֵטִיפָה
		מְקוֹם הַמְּצָאוֹתוֹ
		אֶפֶן הַשְּׂמוּשׁ בּוֹ
		תְּכָלִית (לְשֵׁם מָה) הַשְּׂמוּשׁ בּוֹ

מַחֲסַן מְלִים:

בֵּית כְּנֻסָּת / בְּכָל מְקוֹם / יְרִיעוֹת קֶלֶף / דָּף נֵיר / לֵלֵא נְקוּד וְסִימְנֵי פְּסוּק / עִם נְקוּד
וְסִימְנֵי פְּסוּק / מְגִלָּה / סֵפֶר / כְּרִיכַת בֶּד, נֵיר אוֹ עוֹר / בְּעֶזְרַת אֶצְבַּע וּגְלִילָה / דְּפָדוּף
בֵּיד / קוֹלְמוֹס / מְכוֹנַת דְּפוּס / מְעִיל אוֹ תִיק / קְרִיאָה בְּבֵית הַכְּנֻסָּת / עֵינַי, קְרִיאָה
וְלִמּוּד

ספור מציאתם של ספרי התנ"ך העתיקים בעולם

בשנת 1947 יצאו שני רועים בדואים לחפש אחר עז שברחה מן העדר, באזור שפך נחל קומראן בינות לצוקים המשקיפים על ים המלח. נקיט סלע שנתקלו בו עורר את סקרנותם, חוששים מלהכנס פנימה הם זרקו אבן להבריח את העז החוצה. והנה, למרבה הפלא שמעו השנים שהאבן פגעה בפד חרס. למחרת, חזרו השנים אל המערה ונכנסו פנימה. להפתעתם ראו בה שמונה פדים שלמים וסגורים ובתוף אחד מהם מצאו הרועים צורות של מגלות קלף עתיקות. הם לקחו את החבילות לשוק העתיקות בתקנה למכר אותן אך לא מצאו שם מתעניינים. לבסוף גאות סוחר אחד לרכש אותן במחיר זעום.

וכך התגלגלו המגלות בין סוחרים במשך זמןמה עד שהגיעו לידי של סוחר שהבין כי יש בידי דבר מיוחד. הוא פנה לארכאולוג הפרופ' אליעזר סוקניק והם נפגשו כבר למחרת. בפגישתם הבין הארכאולוג מיד מה רואות עיניו: היו אלה מגלות קלף עתיקות ובהן פסוקים מהתנ"ך! כעת היה לו ברור שפדאי לשוב אל המערה ולחפש אם יש בה דברמה נוסף, ואכן התגלו שם מגלות נוספות, ולא רק זה, נמצאו בסביבתה מערות נוספות ובהן מגלות רבות! כל ספרי התנ"ך (חוץ ממגלת אסתר) התגלו בקומראן, וכן מגלות נוספות שאינן חלק מהתנ"ך.

מגלות קומראן הן ספרי התנ"ך העתיקים ביותר שהתגלו עד היום! כדי לראות את המגלות תצטרכו לנסע למוזאון ישראל בירושלים, שם הן שמורות בתוף מבנה מיוחד בשם 'היכל הספר'. בהיכל הספר שוררים תנאים מיחדים המגנים על המגלות העתיקות מפני פגעי אור וחום.

מְנַקֵּד לְפָרָשָׁנוֹת

הַנְּקוּד וְסִימְנֵי הַפְּסוּק הֵם תּוֹסֶפֶת מְאַחֶרֶת לַתּוֹרָה, כְּלוּמַר הֵם לֹא הָיוּ שָׁם תָּמִיד. הַנְּקוּד וְסִימְנֵי הַפְּסוּק נוֹסְפוּ בְּמֵהֶלֶךְ הַשָּׁנִים, וְרַק בְּחֻמֶּשׁ אוֹ בְּסֵפֶר הַתַּנ"ךְ אֶפְשָׁר לְמַצֵּא אוֹתָם.

מְדוּעַ אֵין מְנַקְדִים אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה?

הַחֲכָם הַמְּכַנֶּה 'הַחִיד"א' נוֹתֵן לְכַךְ הַסְבֵּר:

כְּאֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ מְנַקֵּדֵת אֶפְשָׁר לְקַרֵּא אוֹתָהּ רַק בְּדֶרֶךְ אַחַת, בְּדֶרֶךְ שְׁבָעָה הִיא מְנַקֵּדֵת, וְאֵלּוּ כִּשְׁהִיא אֵינָה מְנַקֵּדֵת אֶפְשָׁר לְקַרֵּא אוֹתָהּ בְּכַמָּה דְרָכִים שׁוֹנוֹת וְכַךְ לְגַלוֹת בָּהּ כַּמָּה כּוֹנוֹת אוֹ מְשַׁמְעוּיוֹת, לְהַבִּין מִמֶּנָּה דְבָרִים רַבִּים וּלְפָרֵשׁ אוֹתָהּ אַחֲרָת. בְּמִקּוּמוֹת רַבִּים בַּתּוֹרָה יֵשׁ לְמֶלֶךְ אַחַת מְשַׁמְעוּיוֹת רַבּוֹת וְנִפְלְאוֹת, וְהַנְּקוּד פּוֹגֵעַ בְּיַכְלֵת הַקּוּרָא לְזֵהוּת אוֹתוֹ. עַל כֵּן צְוִינוּ לֹא לְנַקֵּד אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה, כְּדֵי לְתַתּוֹת מְקוֹם לְכָל הַכּוֹנוֹת שְׁטֵמוֹנוֹת בְּכָל מֶלֶךְ.

מְעַבֵּד עַל פִּי כְּתָבֵי הַחִיד"א, הַלְכוֹת סֵפֶר תּוֹרָה

לְדַעַת הַחִיד"א, מְדוּעַ אֵין מְנַקְדִים אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה? נְסַבִּיר בְּמִלִּים

שְׁלֵנוּ:

החיד"א הוא כנויו של הרב חיים יוסף דוד אַזולאי.
החיד"א נולד וחי בירושלים במאה ה־18, תקופה
שבה יהודים מעטים חיו בארץ ישראל. הוא
כתב ספרים רבים ובהם פרושים לתורה, למשנה
ולתנ"ך של פסח, וספרי הלכות.

ננסה להבין את דבריו, הנה מלים אחדות שנתן לקרא בכמה דרכים ובכל פעם
משמעותן שונה.

ננסה לקרא כל מלה בשתי דרכים לפחות:

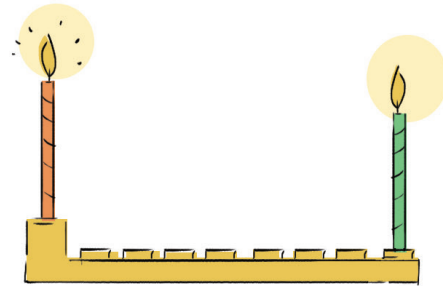

שמש

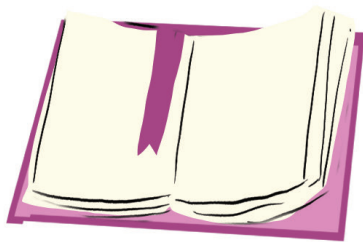
שער

ספר

נחבר בקו כל מלה לציור המתאים לה.
נשים לב שלכל מלה מתאימים שני ציורים!

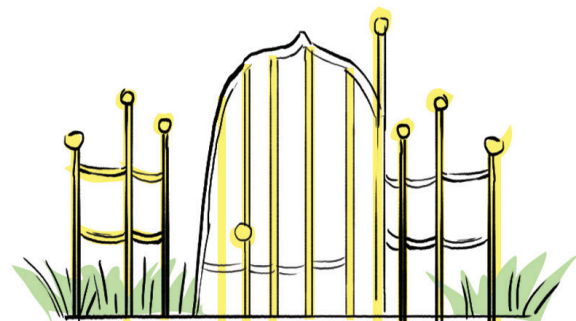
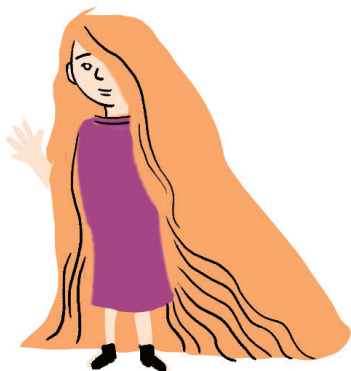
שמש

שער

ספר

אז איך קוראים?

פעמים רבות פרשו חז"ל את התורה על ידי קריאה של המלה בדרך אחרת ובמשמעות שונה. הנה דגמה לכך:

בספר בראשית יעקב מתחפש לעשו כדי לגנב את הברכה שהבטיח יצחק אביהם לעשו אחיו. יצחק האב כבר זקן וראיתו חלשה, אך הוא מרגיש שמשהו משנה בעשו העומד מולו. הוא ממשש את בנו ומאזין לו, ואמנם ידי בנו שעירות כמו של עשו אבל הקול - קולו של יעקב! יצחק מנסה להבין מי משני בניו באמת עומד לפניו. הוא מריח את בגדי הבן שמולו בעוד נסיון לזהות אם מולו עשו או יעקב. וכך כתוב בתלמוד:

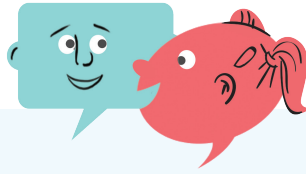
”וירח את ריח בגדיו אל תקרי (אל תקרא) בגדיו, אלא בוגדיו.”

אמנם הפסוק מתאר איך יצחק מריח את הבגדים, אך המדרש מציע לקרא מלה אחת אחרת: במקום 'בגדיו' לקרא 'בוגדיו'. כלומר, יצחק הריח את ריח הבגידה של יעקב, את ריח הרמאות שלו.

על פי התלמוד הבבלי, מסכת סנהדרין, דף לז עמוד א

1. מה דעתנו על הפרוש שמציע המדרש?
2. איך צריך לקרא את המלה 'בגדיו', לדעתנו?

לדבר מיתרימית

קריאה יחפה

מה קורה לנו כשאנחנו הולכים יחפים בלי נעלים?
כשאנחנו יחפים אנחנו מרגישים היטב את האדמה,
כל בליטה וכל אבן, אם היא חמימה או קרירה וכלי.
כך בדיוק אנחנו מבקשים לחוש את הכתוב בתנ"ך
כשאנחנו קוראים בו. אנחנו מבקשים 'לחוש' כל
מלה, לברר אותה ולהבין מה היא אומרת בדיוק.
לשם כך עלינו לקרא, להקשיב ולשאל, ולא פחות
חשוב מכך – גם להביע את דעתנו ואת מחשבותנו.

הַתַּנּוּן בְּחַיֵּי הַיּוֹם־יוֹם

למעשה, בכל יום ובכל זמן
אנחנו משתמשים באחד הדברים
המרכזיים שלמדנו מהתנ"ך, כי
כשאנחנו משוחחים עם חברים,
לומדים בפתה או מגלים לחבר סוד
אנחנו עושים זאת בעברית שהיא
שפה שמקורה... בתנ"ך!

התנ"ך, שהוא ספר־הספרים
של העם היהודי וספוריו
התרחשו ברבם הגדול בארץ
ישראל, נמצא בהרבה מאוד
מקומות בחיינו!

עברית מקראית ועברית בת ימינו

השפה העברית בת אלפי שנים!

התנ"ך נכתב באותה עברית (כמעט) שבה אנחנו מדברים. במשך
אלפי שנים היהודים חיו בגלות ודברו בשפות של הארצות שחיו
בהן, אך המשיכו ללמד עברית כי זאת השפה שבה כתובה התורה.

אמנם העברית המודרנית שונה מעט מלשון התנ"ך ונוספו לה
מלים חדשות בהתאם לזמן, אך אנחנו עדין מסגלים להבין היטב
את לשון התורה ואת העברית העתיקה שבה כתוב התנ"ך.

1. אילו הבדלים יש בין השפה המקראית לשפה העברית
שלנו היום?

2. האם קשה לנו להבין את שפת התנ"ך?

3. מה עוזר לנו להבין מלים מקראיות שאינן מכרות לנו?

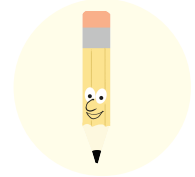

בטויים בתנ"ך ומשמעותם

גם בטויים רבים בשפה העברית מקורם בתנ"ך.

נמתח קו מהבטוי לפרושו ולאזור המתאים לו.

מאבטח אישי שתפקידו להבטיח את שלומו של אדם

אבד עליו הכלח

איוב פרק ל, פס' ב

עשה מאמצים גדולים ורבים למצא דבר שאבד

חפש בנרות

שמואל א פרק כח, פס' ב

התישו, עבר זמנו

שם נפשו בכפו

איוב פרק ל, פס' ב

סכן את עצמו

בא בימים

איוב פרק ל, פס' ב

אדם זקן, קשיש

שומר ראש

שמואל א פרק כח, פס' ב

נשאל את ההורים, אחים גדולים או סבא וסבתא איזה בטוי מקראי הם מכירים, אוהבים ואף משתמשים בו לעתים.

נכתב בטויים נוספים מהתנ"ך שהכרנו:

נציר בטויים נוספים מהתנ"ך שהכרנו:

שמות מקראיים (תנ"כיים)

ילדים וילדות רבים נקראים על שם גבורי התנ"ך, או שמקור שמם הוא מלה מקראית.

נבדק בכיתה, למי מבני ומבנות הכיתה יש שם מקראי?

נכתב את השמות המקראיים שמצאנו:

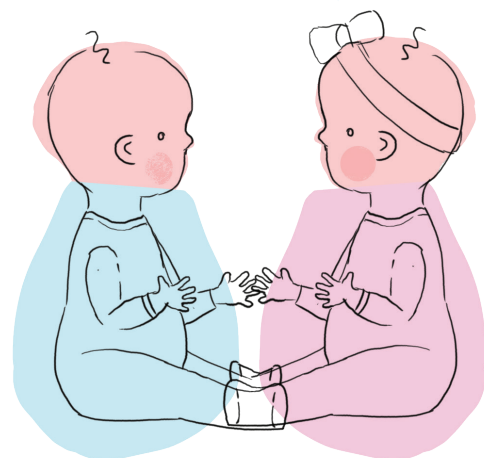
_____, _____, _____,
_____, _____, _____,

השם הנפוץ ביותר לבנות בישראל בשנים האחרונות הוא תמר, ולבנים - דוד.

תמר הוא שם של שתי נשים בתנ"ך, ודוד הוא המלך השני שמלך על ישראל.

לא כל השמות שבתנ"ך הפכו לנפוצים, וחלקם - למשל, תירס, חלדה, שפן או רצפה - נשמעים לנו מאוד מוזרים היום!

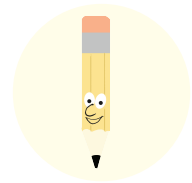

שמות ישובים

ישוּבִים רַבִּים בְּאַרְץ נִקְרָאִים עַל שֵׁם יְשׁוּבִים מִתְקוּפַת הַתֵּן"ךְ.
לְמִשְׁל, הָעִיר בְּאֵר שֶׁבַע, הָעִיר הַגְּדוּלָה וְהַמְרֻכָּזִית בְּנִגְב, נִקְרָאת עַל שֵׁם בְּאֵר שֶׁבַע
הַמְקֻרָאִית שְׁאֵלֶיהָ הִגִּיעַ אַבְרָהָם בְּסֹפֶר בְּרֵאשִׁית בְּפָרֶק כֹּא, פָּס' לֵג:
"וַיִּטַּע אִשָּׁל בְּבְאֵר שֶׁבַע וַיִּקְרָא שֵׁם בְּשֵׁם ה'".

אילו ערים וישובים בעלי שם מקראי אנחנו מכירים?

_____ , _____ , _____
_____

האם שם הישוב שאנו גרים בו קשור לתנ"ך?

יש ישובים שנמצאים באותו מקום שבו משערים
שנמצא אותו הישוב בתקופת התנ"ך. ישנם ישובים
על שם ישובים מקראיים שלא ברור היכן הם שכנו
בימי קדם, וישנם גם ישובים ששמם הוא בטוי
מקראי.

תפזרת שמות ישובים

נמצא בתפזרת ישובים שמקור שמם בתנ"ך:

ר	א	א	ט	פ	א	צ	ר	ב	א
א	ש	מ	י	ל	ש	ו	ר	י	ק
ש	ד	פ	ו	י	ק	ר	ע	ק	ב
ו	ו	י	ל	ת	ו	ס	ק	א	ר
נ	ד	ה	ח	ג	נ	ו	ר	ב	ח
ל	י	ע	ל	ח	מ	ש	ו	מ	ו
צ	ל	ס	מ	ש	ב	צ	נ	נ	ב
י	ח	ג	צ	ע	ד	ש	ב	ה	ו
ו	ת	ה	ו	ק	ת	ח	ת	פ	ת
נ	ג	ד	ת	י	ב	ת	ל	ה	ב

מחסן מלים:

ירושלים, חברון, אשקלון, שילה, אשדוד, באר שבע, רחובות,
ראשון לציון, פתח תקוה, עקרון, בית דגן, יפו

שמות של רחובות

גם שמות של רחובות רבים בארץ הם שמות של דמויות מקראיות או בטיים מקראיים.

רבקה
ريبيكا
Rebecca

ישנה שכונה בירושלים
ששמה 'בקעה' וכל
רחובותיה על שם דמויות
מהתנ"ך!

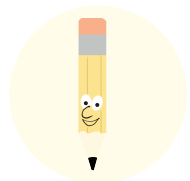
הזית
زيتون
Ha Zait

שמות הרחובות הנפוצים ביותר בישראל הם שמות שבעת המינים, שבעה מיני צמחים שארץ ישראל נתברכה בהם ונזכרים בתורה: "כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה ... ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש"
(דברים פרק ח, פס' ז-ח).

האם אצלנו בישוב יש רחובות או שכונות על שם דמויות מקראיות?

נכתב כאן את השמות שמצאנו:

רחוב

רחוב

רחוב

לְדַבֵּר מִיִּתְרִימִית

רְלוֹנְטִיּוֹת

בְּבֵית הַסֵּפֶר אָנוּ נִדְרָשִׁים לְלַמֵּד כָּל מֵינֵי מְקַצְוֵעוֹת, בְּחֻלְקָם
אֲנַחְנוּ מִתְעַנִּינִים יוֹתֵר וּבְחֻלְקָם פְּחוֹת. מָה הוֹפֵךְ אֶת הַשְּׁעוֹר
לְמַעֲנֵן עֲבוּרָנוּ? מָתִי אֲנַחְנוּ מִתְחַבְּרִים לְנוֹשְׂאֵי הַלְמוּד? מָתִי
אֲנַחְנוּ מְרַגִּישִׁים שֶׁהַנוֹשֵׂא שֶׁיְּהֵא לְחַיִּים שֶׁלָּנוּ וַיְכּוֹל לִהְיוֹת שְׂמוֹשֵׁי
לָנוּ?

רְלוֹנְטִיּוֹת בְּלִמּוּד הַיָּא הַקָּשֶׁר בֵּין הַדְּבָרִים שֶׁאָנוּ לוֹמְדִים לְבִין
עוֹלָמָנוּ. הַרְלוֹנְטִיּוֹת חֲשׁוּבָה כְּדִי שְׁנֹאֲמֵץ אֶת מָה שֶׁלְּמַדְנוּ אֶל
חַיֵּי הַיּוֹם-יוֹם שֶׁלָּנוּ.

היכן עוד פוגשים את התנ"ך בחיי היום-יום?

התנ"ך בבית הכנסת

בימי שבת ובימים שני וחמישי בבית הכנסת מוציאים את ספר התורה וקוראים ממנו את פרשת השבוע. נערים ונערות החפצים בכך, בהגיעם לגיל מצוות, לומדים לקרא את פרשת השבוע הסמוכה ליום הלידתם ו'עולים לתורה' בבית הכנסת.

1. האם היינו פעם בקריאת התורה בבית הכנסת?
2. האם היינו פעם בעליה לתורה של בן או בת מצוה?

בבית הכנסת קוראים גם מספרי הנביאים והכתובים.

לדוגמה, בשבת קוראים את ה'הפטר' מתוך ספרי הנביאים, ובחגים קוראים את המגלות מתוך ספרי הכתובים.

התנ"ך בתפלה

בסדור התפלה משבצים פרקים ופסוקים מהתורה. למשל, הקריאה "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד" שנאמרת פעמים ביום בתפלה מקורה בחמש דברים. גם פרקים רבים מהתנ"ך, למשל, מספר תהלים, נמצאים בתפלה.

1. יש קהלות שמנהיגים בהן חוגי נשים וחוגי ילדים של קריאת תהלים, ואז נפגשים בשבת לקריאת פרקי תהלים במשותף.
2. נשים דתיות רבות נוהגות לקרא ספר תהלים שלם מדי שבוע; כל יום הן קוראות מספר רב של פרקים וכך מקיפות את הספר כלו.

האם אצלנו במשפחה או בבית הספר יש נשים הנוהגות כך?
ננסה לבדוק זאת!

3. במצבי חלי, דאגה ומצוקה יש הנוהגים לקרא פרקי תהלים מסיימים כתפלה לרפואה.

האם שמענו פעם קריאה מיחדת כזו?

נשאל את ההורים או את סבא וסבתא על מנהגי קריאה נוספים – מתי, היכן ולמה קוראים במשפחה בספרי התנ"ך:

את ספר _____ קוראים ב _____

ספורי התנ"ך בתרבות

ספר התנ"ך הוא
הספר המדפס
ביותר בעולם כולו!

התנ"ך הוא
ספר חשוב
ומרכזי לא רק
לעם ישראל.

ספורי התנ"ך הוו השראה לספרים, לציורים
ופסלים, ליצירות מוזיקליות ולסרטי קולנוע
מצליחים. גם שמות דמויות מהמקרא הם
שמות בין לאומיים נפוצים.

האם תצליחו לזהות את הספור ואת הדמויות
המקראיות שביצירות האמנות הללו?

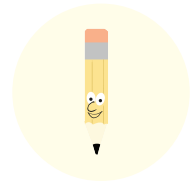

אברהם, תחריט עץ | אפרים משה ליליין

1. מי הן הדמויות שבציור?

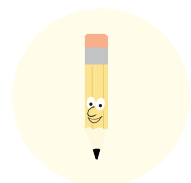

סולם יעקב | וויליאם בלייק

2. מי הן הדמויות שבציור?

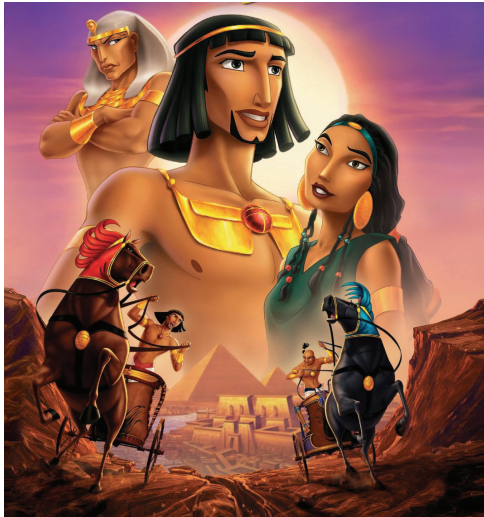

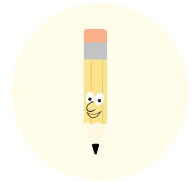
מְשִׁימַת אֶתְגֵּר

הָאֵם נִצְלִיחַ לְזָהוּת אֶת הַסִּפּוּר וְאֶת
הַדְּמוּיוֹת הַמְּקַרְאִיּוֹת שֶׁבְּסֵרְטִים אֵלֶּי?

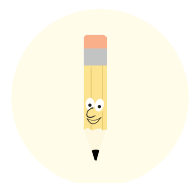
משימה א:

1. שם הדמות: _____
2. שם הדמות: _____
3. שם הדמות: _____

משימה ב:

1. שם הדמות: _____
2. שם הדמות: _____
3. שם הדמות: _____

נְתַרְגֵּל הַתְּמַצָּאוֹת

הִנֵּה צֵלוֹם שֶׁל עֵמוּד בְּחֵמֶשׁ. נְצַבֵּעַ עַל פִּי הַהוֹרָאוֹת:

א. בְּצַבֵּעַ אָדָם אֶת שֵׁם הַחֵמֶשׁ. שֵׁם הַחֵמֶשׁ: _____

ב. בְּצַבֵּעַ יָרֵק אֶת צִיּוֹן הַפָּרֶק. זֶהוּ פָּרֶק: _____

ג. בְּצַבֵּעַ כָּחַל אֶת שֵׁם הַפָּרָשָׁה. שֵׁם הַפָּרָשָׁה: _____

ד. בְּצַבֵּעַ צֶהָב אֶת צְרוּפֵי הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַפְּסוּקִים. אֵילוֹ פְּסוּקִים רוֹאִים
בְּצֵלוֹם? _____, _____, _____

ה. (אֲתַגֵּר!) בְּצַבֵּעַ כָּתָם אֶת הַסִּימָן שֶׁל סִיּוּם פָּס' יא (נִקְדָּתִים).

אֶת הַחֲלֻקָּה לַפָּרְקִים וְלַפְּסוּקִים שָׂאָנוּ
מִכִּיּוֹרֵי הוֹסִיף חָכָם נוֹצְרֵי שְׂסָדָר אֶת
הַתְּנִי"ה לַפְּנֵי אֶלֶף שָׁנָה בְּעֶרְוָה.

וַיֹּאמֶר, הֲאֵל אֲנִי: יְיָ וַיֹּאמֶר, לֹא
תוֹשִׁיט יָדְךָ לְעוֹלָמָא וְלֹא
תִּשְׁבִּיד לִיה מִדַּעַם, אֲרִי כְּשֵׁן
יְדַעְנָא אֲרִי דְחֵלָא דִּינִי אֵת,
וְלֹא מְנַשְׁתָּא יַת כִּרְדִּי יַת יַחֲבִידִי
מִנִּי: י וְזָקַף אֲבָרְהָם יַת עֵינוּהִי
כְּתֵר אֲלִינִי וְסוּא וְהָא דְכָרָא
אֲחִיד בְּאִילָנָא בְּקִרְוֵיהִי, וְאִלֵּן
אֲבָרְהָם וְנָסִיב יַת דְּכָרָא,
וְאַסְקִיָּה לְעֵלְמָא חֲלָף בְּרִיתָ:

שינויי גוססאות
 [ח] ט"א יְדַעְנָא:

וַיֹּשֶׁא אֲבָרְהָם אֶת־עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה־אֵילִן
אֲזוּרִים נֹאמְרִים בְּסִבְבָּת בְּקִרְוֵי וַיִּלְכֵּךְ אֲבָרְהָם
וַיִּקְוֶה אֶת־הָאֵילִן וַיַּעֲלֶהוּ לְעֹלָם: תְּחִלַּת בְּנֵי:

רשי"י

[יב] א"ל תישלח לשחוט. אמר לו, אם כן
 לחנם בחתי לכאן, אעשה בו חבלה ואוניא
 מננו מעט דם, אמר לו, אל תעש לו מלומה,
 אל תעש בו מום. **כי עתה ידעתי**, אמר
 רבי אבא, אמר לו אברהם, אפשר לפניך את
 שיחתי. חמנוול אמרת לי כי ציחק יקרא לך
 זרע, וחזרת ואמרת קח נא את בנך. עכשיו
 אתה אומר לי, אל תשלח ידך אל הנער. אמר
 לו הקדוש ברוך הוא, לא חלל בריתי ומונא
 שפתי לא אשנה. כשאמרתי לך קח, מונא
 שפתי לא אשנה. לא אמרתי לך שחטוהו, אלא
 העלהו, אסקתיה, אחתיה, **כי עתה**
ידעתי, מעתה יש לי מנה להשיב לשטן

ולאומות הסמוכים מנה היא חבתי אלך, יש
 לי פתחון פה עכשיו שרואים כי ירא אלהים
 אחיה: [יג] ודעה א"ל, מוכן היה לך
 נששת ימי בראשית. אחר, אחרי שאמר לו
 הנלאך אל תשלח ידך. ראהו כשהוא גאחז,
 והוא שנתרגמנין וזקף אברהם עינוהי כתר
 אלין. [כספר אחר ולפי ההגדה, אחר כל דברי הנלאך
 והשכינה ואחר טענותיו של אברהם]. **בסבך**, אלין.
בקרבו, שהיה רץ אלל אברהם והשטן
 סובכו ומערבבו צאילנות כדי לעכבו. תחת
בנו, מאחר שכתב ויעלהו לעולה, לא חסר
 הנקרא כלום. מהו חמת בנו, על כל עבודה
 שעשה מננו, היה מתפלל ואומר יהי רצון

סנהא

נְמַשִּׁיךְ לְתַרְגִּיל

1. נִפְתַּח אֶת הַחֶמֶשׁ בְּעֵמוּד כְּלִשָּׁהוּ.

א. אֵיזָה פֶּרֶק זֶה? _____

ב. אֵיזוֹ פֶּרֶשָׁה? _____

ג. מָהוּ הַפְּסוּק הָרִאשׁוֹן בְּעֵמוּד זֶה? _____

ד. מָהוּ הַפְּסוּק הָאַחֲרוֹן בְּעֵמוּד זֶה? _____

מְשִׁימַת הַתְּמַצָּאוֹת בְּזוּגוֹת

נִפְתַּח אֶת הַחֶמֶשׁ בְּעֵמוּד כְּלִשָּׁהוּ.

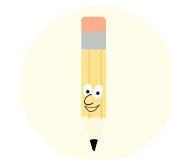
1. נִבְחַר פְּסוּק הַנִּפְתָּח בְּמִלָּה שְׂמֵת־חִילָה בָּאוֹת ו'!

א. מָה הַמִּלָּה? _____

ב. מָה הַפְּסוּק? _____

ג. מָה הַפֶּרֶק? _____

ד. מָה הַפֶּרֶשָׁה? _____

2. כָּעֵת נִסְתִּיר אֶת הַמִּלָּה שֶׁבְּחֶרְנוֹ וְנִבְקַשׁ מִחֲבֵרָה אוֹ מִחֲבֵר לְמַצֵּא

אֶת הַמִּלָּה רַק לְפִי הַתְּשׁוּבוֹת שֶׁלְנוּ.

תשבץ בראשית

נמלא בתשבץ את המלים לפי ההוראות. אם נעתיק נכונה, נגלה שורה משיר הקשור לנושא שלנו. כל המקורות מספר בראשית.

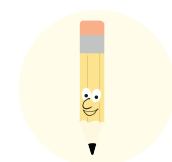

		י	ש	י	מ	ח	1
							2
							3
							4
							5
							6
							7
							8
							9
							10
							11

1. המלה האחרונה בפרק א, פס' כג.
2. המלה השניה בפרק ד, פס' ג.
3. המלה האחרונה בפרק ב.
4. המלה הראשונה בפרק יד, פס' ד.
5. המלה האחרונה בפרק טו, פס' יט.
6. המלה האחרונה בפרק כ, פס' ח.
7. המלה האחרונה בפרק כא, פס' ג.
8. המלה השניה בפרק כח, פס' טז.
9. המלה הראשונה בפרק ל, פס' טו.
10. המלה האחרונה בפרק לז, פס' ח.
11. המלה שחוזרת שלוש פעמים בפרק מ, פס' ב.

מה קבלנו?

_____

בְּרֵאשִׁית מִי יוֹדֵעַ? בְּרֵאשִׁית אֲנִי יוֹדֵעַ!

תְּפִזֵּרְתָּ

ש	מ	ה	ר	ב	א	ו	מ	א	ב
ב	ר	ע	ח	א	מ	ט	ל	נ	פ
י	ע	ח	ל	ר	ת	ע	כ	ו	ת
י	ה	ק	מ	ש	ח	נ	ס	ש	ל
נ	צ	ע	ה	ב	ת	ב	ד	נ	ח
ר	א	ב	ש	ע	כ	י	מ	י	מ
ס	נ	ט	ד	ר	א	מ	ג	מ	י
ע	ל	ר	ה	ס	ה	ת	י	ב	פ

תשובות:

דָּאָוִד אָז אֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְעָלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעָלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְעָלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְעָלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

1. אחד האבות, מופיע בפרק כג, פס' יב. _____
2. חיה הנזכרת במלה הראשונה בפרק ג. _____
3. היכן שמו את יוסף בפרק לט, פס' כ? _____
4. לאן הלך עשו בפרק כז, פס' ה? _____
5. מהיכן יצא יעקב בפרק כח, פס' י? _____
6. איזה מספר נזכר בפרק ז, פס' ט? _____
7. בתוך מה נמצא הגביע בפרק מד, פס' יב? _____
8. למי נתן יעקב נשיקה בפרק כט, פס' יא? _____
9. במה עסק הבל לפי פרק ד, פס' ב? _____
10. מה חפרו עבדי יצחק בפרק כו, פס' לב? _____
11. איזה פרי ראה שר המשקים בחלומו בפרק מ, פס' י? _____
12. מי חי תשעים שנה לפי פרק ה, פס' ט? _____
13. איזו חיה שלח נח מהתבה בפרק ח, פס' ז? _____
14. עם מי דבר אברהם בפרק יד, פס' כב? _____
15. מה הציע אברהם לאורחיו לאכל בפרק יח, פס' ה? _____
16. מה נתן יעקב ליצחק לשתות בפרק כז, פס' כה? _____
17. מה שם הילד שנולד בפרק יט, פס' לז? _____

"אַחוּדָה נָא לָכֶם חִידוֹת"

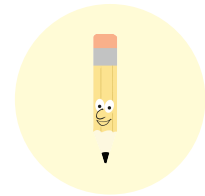
שׁוֹפְטִים פָּרֵק יָד, פֶּס' יב

חִידוֹת אֶתְגַּר לִילְדוֹת וִילָדִים שְׂאוּהֵבִים אֶת חֲמֵשׁ בְּרֵאשִׁית.

חִידָה א | "שְׁתַּזְכֶּה לְשָׁנָה הַבָּאָה, עַד 969

מִי חֵי מִסְפָּר רַב יוֹתֵר שֶׁל שָׁנִים בְּסִפָּר בְּרֵאשִׁית?

1. נְחַבֵּר בְּקוּ אֶת מִסְפָּר הַשָּׁנִים וְאֶת שֵׁם הַדְּמוּת הַמְתְּאִימָה.

נִפְתַּח אֶת חֲמֵשׁ בְּרֵאשִׁית בַּמְּקוֹמוֹת הָאֵלֶּה:

א. פָּרֵק ה, פֶּס' כז   ג. פָּרֵק כג, פֶּס' א

ב. פָּרֵק ט, פֶּס' כט   ד. פָּרֵק מז, פֶּס' כח

יַעֲקֹב   מְתוֹשֵׁלַח   נֹחַ   שָׂרָה

147

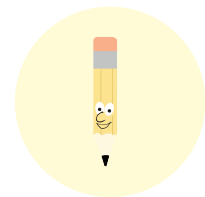
969

127

950

2. שְׁמוֹ שֶׁל הָאָדָם שְׁחֵי 969 שָׁנִים הֶפֶךְ לְסִמָּל וּלְכַנּוּי לְאָדָם שְׁמֵאָרִיךְ יָמִים, וְהוּא מְחַזֵּיק בְּשֵׂיאוֹ שֶׁל מִסְפָּר שְׁנוֹת חַיִּים הַמִּיחָס לְאָדָם כְּלִשְׁהוּ אֵי פַעַם!

מָה שְׁמוֹ?

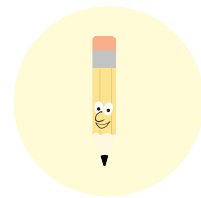

חידה ב | "הַאֲרִיָּה וְהַמְּמוֹתָהּ, הַגָּמֶל וְהַשִּׁיבוֹטָה, וְגַם

יַעֲקֹב הַזָּקֵן מְבָרֵךְ אֶת בְּנָיו לִפְנֵי מוֹתוֹ. בְּבִרְכוֹתָיו הוּא מְזַכֵּיר בְּעֵלֵי חַיִּים, וְכָל בְּעַל חַיִּים מְסַמֵּל דָּבָר אַחֵר.

הַקִּיפּוֹ: אֵיזָה בְּעַל חַיִּים אֵינוֹ מְזַכֵּר בְּבִרְכוֹתָיו?

אַרְיָה

חַמּוֹר

נַחֲשׁ

אֵילָה

כַּבֵּשׂ

זָאֵב

רְמִז:

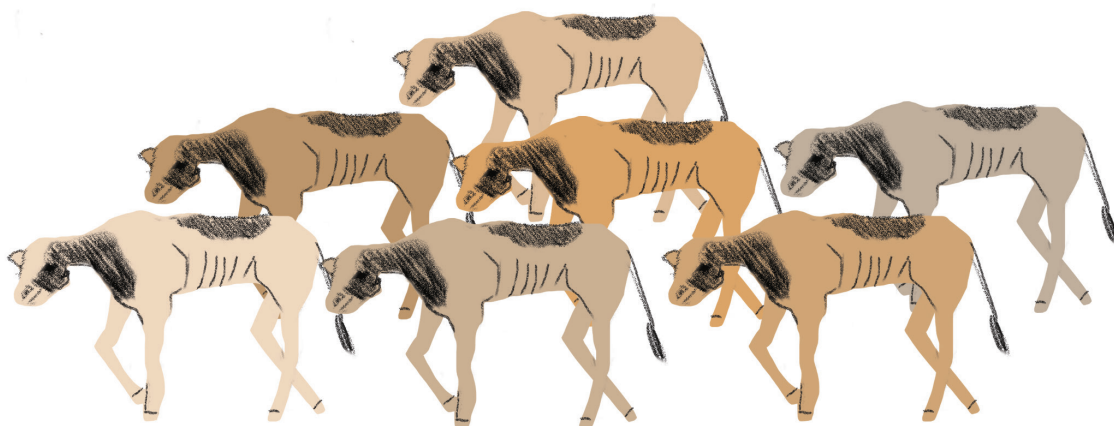
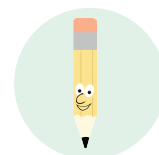
פָּרָק מַט, פָּס' כ-כז.

חידה ג | "שמעו נא החלום הזה אשר חלמתי"

בספר בראשית דמויות שונות חולמות חלומות שונים.

הקיפו: מה מהפריטים הבאים אינו הופיע באף חלום?

חידה ד | ילדים זה שמחה

הקיפו: כמה ילדים היו לאברהם?

רמז:

בראשית פרק כה, פס' א-ב.

יְלָדִים וְיְלָדוֹת יְקָרִים, נִהְנְנוּ מְאֹד
לְלַמַּד אֶתְכֶם עַל הַתִּנְיָן שְׁלָנוּ!

לְהִתְרָאוֹת!

